

Anonymiseret version

Oversættelse

C-30/20 - 1

Sag C-30/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

22. januar 2020

Forelæggende ret:

Juzgado de lo Mercantil [n.º 2] de Madrid (Spanien)

Afgørelse af:

23. december 2019

Sagsøger:

RH

Sagsøgte:

AB Volvo

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH

Volvo Lastvagnar AB

Volvo Group España, S.A.

JUZGADO DE LO MERCANTIL N.º 02 DE MADRID (handelsret nr. 2 i Madrid, Spanien)

[Udelades] [angivelse af sagen og parterne]

KENDELSE

[Udelades] Madrid

[Udelades] 23. december 2019.

FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

DA

FOR DET FØRSTE. Den retssag, som dette præjudicielle spørgsmål udspringer af, er en almindelig civil retssag, som blev indledt ved et søgsmål med påstand om erstatning for skade, som sagsøgeren, RH, er blevet påført. Denne skade er opstået som følge af konkurrencebegrænsende adfærd, som allerede er blevet straffet, og som ifølge stævningen stammer fra en række grove tilfælde af hemmelig adfærd hos de sagsøgte selskaber, som alle tilhører Volvo-koncernen.

Søgsmålet er et »*follow-on*«-søgsmål (opfølgende søgsmål), som støtter sig på Kommissionens afgørelse af 19. juli 2016 (Sag AT.39824, offentliggjort i EUT den 6.4.2017), [udelades]. Heri blev de førende lastbilproducenter på Den Europæiske Unions marked pålagt sanktioner for et kartel, som bestod mellem januar 1997 og januar 2011, i hvilken forbindelse de sanktionerede virksomheder [org. s. 2] udøvede en adfærd, som udgjorde en overtrædelse af artikel [101] i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Overtrædelsen bestod ifølge sagsøgeren i hemmelige aftaler om prissætning og prisstigninger for lastbiler samt om tidspunktet for og overvæltning af omkostninger i forbindelse med indførelsen af teknologi for emissionskontrol for mellemtunge og tunge lastbiler i overensstemmelse med EURO 3- til 6-standarderne.

De sagsøgte selskaber er blandt de selskaber, der deltog i kartellet: Ab Volvo, Volvo Lastvagnar AB og Volvo Group Trucks Central Europe GmbH. Desuden er koncernens spanske datterselskab, Volvo Group España, S.A., blevet sagsøgt.

Sagsøgeren har angivet hjemstedet for de fire sagsøgte, hvoraf tre (de tre førstnævnte, som er moderselskaber til det spanske datterselskab), har hjemsted i andre medlemsstater i Den Europæiske Union:

AB Volvo, [udelades] Göteborg, Sverige.

Volvo Lastvagnar AB, [udelades] Göteborg, Sverige.

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, [udelades] Ismaning, Tyskland.

Det sagsøgte spanske selskab har hjemsted i Madrid, [udelades].

FOR DET ANDET. Alle de sagsøgte har givet fremmøde i sagen og har i overensstemmelse med [udelades] Ley española de Enjuiciamiento Civil (den spanske lov om den civile retspleje, herefter »LEC«) gjort indsigelse mod – eller rejst kompetencespørgsmål om – rettens internationale kompetence (det spanske datterselskab har desuden gjort indsigelse mod rettens materielle kompetence i forbindelse med en af sagsøgerens påstande).

Ifølge Volvo-koncernen har den spanske ret ikke international kompetence til at påkende sagen og har i denne forbindelse henvist til artikel 7, nr. 2), [org. s. 3] i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område. Denne bestemmelse (tidligere artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 44/2001) har følgende ordlyd: »*En*

person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat: [...] i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå».

Volvo-koncernen er af den opfattelse, at denne formulering, »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå«, er et EU-retligt begreb, som Domstolen har givet mening, og de sagsøgte har anført, at der hermed ifølge Domstolens praksis henvises til stedet for den skadevoldende begivenhed (i dette tilfælde stedet for indgåelsen af lastbilskartellet), som under ingen omstændigheder kan være det sted, hvor sagsøgeren har hjemsted: Volvo har anført, at kartellet tydeligvis blev indgået uden for Spanien, i andre EU-medlemsstater, og dermed har den spanske ret ikke kompetence. [Udelades]

FOR DET TREDJE. [Udelades] Der er opstået en alvorlig tvivl om, hvordan artikel 7, nr. 2), i forordning (EU) nr. 1215/2012 skal fortolkes i overensstemmelse med EU-retten.

Følgende faktorer bør tages i betragtning for at afgøre det omstridte spørgsmål i denne sag:

1. Domstolens praksis med hensyn til denne bestemmelse ligger fast, idet Domstolen har fastslået, at: *»når de sagsøgte, der er hjemmehørende i forskellige medlemsstater, afkræves erstatning på grund af en samlet og vedvarende overtrædelse, som er begået i flere medlemsstater på forskellige tidspunkter og på forskellige steder, idet denne tilsidesættelse af artikel 101 TEUF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde af 2. maj 1992 er blevet fastslået [org. s. 4] af Europa-Kommissionen, er skadetilføjelsen foregået i forhold til hvert angiveligt offer individuelt, idet hver af dem i henhold til artikel 5, nr. 3), kan vælge at anlægge sag enten ved retten på det sted, hvor det pågældende kartel definitivt blev indgået, eller i givet fald det sted, hvor et særligt arrangement blev truffet, som kan identificeres som den eneste skadevoldende begivenhed i forhold til den skade, der hævdes at være lidt, eller ved retten på det sted, hvor virksomheden selv har hovedsæde«.*

Dette udtalte Domstolen i [udelades] dom af 21. maj 2015 (sag C-352/13, CDC Hydrogen Peroxide, [præmis 56]). Dette vil sige, at selv om det klart fremgår, at den skadevoldende begivenhed med hensyn til lastbilskartellet befinder sig uden for Spanien, viser forordningens artikel 7, nr. 2), og Domstolens praksis, at skaden blev forvoldt i Spanien, og at det derfor er muligt at sagsøge Volvo på det spanske område med henvisning til det sted, hvor skadelidtes hovedsæde befinder sig. Domstolen fastslog følgende med hensyn til forordningens artikel 7, nr. 2), i dommen i sagen CDC Hydrogen Peroxide:

»[præmis] 52 Det fremgår af Domstolens praksis, at stedet for skadens indtræden er det sted, hvor den hævdede skade konkret opstod (jf. dom Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, præmis 27). Hvad angår en skade, der består i meromkostninger, som en køber har betalt som følge af en kunstig høj pris, såsom

prisen på hydrogenperoxid, som har været genstand for det i hovedsagen omhandlede kartel, er det kun muligt at identificere dette sted for hver enkelt angiveligt offer, idet det i princippet er hvert enkelt offers hovedsæde.

[præmis] 53 *Det pågældende sted frembyder alle garantier med henblik på tilrettelæggelsen af en eventuel retssag, idet undersøgelsen af en påstand om erstatning for skade, som hævdes at være påført en bestemt virksomhed af et ulovligt kartel, som allerede er bindende fastslået af Kommissionen, i det væsentlige afhænger af forhold, som er særegne for denne virksomheds situation. Under disse omstændigheder er retten på stedet, hvor denne virksomhed har sit hovedsæde oplagt den mest egnede til at afgøre en sådan tvist.» [Org. s. 5]*

Med udtrykkelig henvisning til det lastbilskartel, som blev pålagt sanktioner af Kommissionen i førnævnte afgørelse af juli 2016, og som ligger til grund for søgsmålet i denne sag, bekræftede Domstolen senere i et identisk søgsmål i dommen i sagen Ungarn mod DAF den 29. juli 2019 (C-451/18, Tibor-Trans mod DAF Trucks NV) (præmis 33), at »[n]år det marked, der påvirkes af den konkurrencebegrænsende adfærd, imidlertid befinder sig i den medlemsstat, på hvis område den påståede skade hævdes at være indtrådt, bemærkes, at stedet for skadens indtræden med hensyn til anvendelsen af artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 befinder sig i denne medlemsstat (jf. i denne retning dom af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, præmis 40)«.

2. Anvendelsen af det ovenstående støder imidlertid på en hindring, idet det først må afgøres, om denne retspraksis vedrører den internationale kompetence hos retterne i den medlemsstat, hvor skaden indtrådte, eller om den desuden fastlægger den nationale stedlige kompetence direkte inden for denne EU-medlemsstat. Dermed må det fastslås, om artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 er en bestemmelse, der udelukkende vedrører den internationale kompetence, eller om der er tale om en todelt eller en blandet bestemmelse, som også fungerer som en national stedlig kompetenceregulering.

Tvivlsspørgsmålet kan ikke afgøres ved hjælp af den nationale eller europæiske retspraksis, der foreligger på nuværende tidspunkt.

3. Med hensyn til førstnævnte har den spanske Tribunal Supremo (øverste domstol) (kendelse afsagt den 26.2.2019 af Første Afdeling, efterfølgende bekræftet ved flere lejligheder, f.eks. senest ved afgørelser af 8.10.2019 og 15.10.2019) bekræftet, at forordningens artikel 7, nr. 2), gør det muligt at fastslå, at den spanske ret har kompetence, men førnævnte domstol har afvist, at denne bestemmelse også fungerer som en direkte national stedlig kompetenceregulering, uden at undersøge, hvad Domstolen har udtalt desangående, og dermed råder retten i første instans ikke over en sådan undersøgelse. [Org. s. 6]

4. Med hensyn til sidstnævnte har Domstolen fastlagt praksis med hensyn til ansvar inden for kontrakt, og dermed opstår spørgsmålet, om artikel 7 skal fortolkes på samme måde, når det drejer sig om ansvar uden for kontrakt.

Domstolens dom af 3. maj 2007 (sag C-386/05, Color Drack GmbH mod Lexx International Vertriebs GmbH) drejede sig om en sag, hvori Domstolen i forbindelse med en kontrakt om salg af varer mellem Østrig og Tyskland blev forelagt spørgsmålet om, hvorvidt artikel 5, nr. 1, litra b), i forordning (EF) nr. 44/2001 [nu artikel 7, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1215/2012] skal fortolkes således, at en sælger, der har hjemsted på en medlemsstats område, kan sagsøges af køberen vedrørende misligholdelse af en kontrakt, der omfattede delleverancer på forskellige steder i fuldbyrdelsesmedlemsstaten, ved retterne på et af disse steder efter køberens valg. Domstolen besvarede spørgsmålet bekræftende og fastslog følgende:

»Hvad angår artikel 5, nr. 1, litra b), første led, i forordning nr. 44/2001, der fastlægger såvel den internationale kompetence som den stedlige kompetence, tilsigter denne bestemmelse at ensarte reglerne for retternes kompetence, og dermed direkte at fastlægge de kompetente retter uden at henvise til medlemsstaternes interne regler.« [præmis 30]

Den samme regel blev anvendt i Domstolens senere dom af 9. juli 2009 (C-204/08, Peter Rehder mod Air Baltic Corporation) i en sag, der også omhandlede kontraktforhold, nærmere bestemt levering af tjenesteydelser (luftbefordring af passagerer).

5. Selv om det *a priori* kunne forstås således, at fortolkningslogikken er den samme, har det ikke været muligt at finde en lignende afgørelse fra Domstolen med hensyn til artikel 7, nr. 2), i forordning (EU) nr. 1215/2012, der som nævnt vedrører en anden form for ansvar, nemlig ansvar uden for kontrakt. Der foreligger således ikke en mulighed for at anvende »*acte clair*«-doktrinen (som Domstolen også fastslog i dom af 6.10.1982, sag 283/81, Cilfit). **[Org. s. 7]**

6. Det er åbenlyst, at det er nødvendigt at afklare denne tvivl: hvis forordningens artikel 7, nr. 2), kun er en bestemmelse med international rækkevidde, som i hovedsagen fastlægger, at den spanske ret har kompetence, men ikke har national rækkevidde til også at fastlægge den stedlige kompetence, må den ovennævnte nationale retspraksis – som bestemmer, at det i mangel af en specifik bestemmelse til fastlæggelse af den stedlige kompetence i privatretlige konkurrencesager er retten vedrørende illoyal konkurrence, som er den ret, der befinder sig tættest på reguleringen af disse søgsmål, som fastlagt i LEC's artikel 51, stk. 1, nr. 12) – finde anvendelse, og dermed må der rettes henvendelse til retten på det sted, hvor køretøjet blev erhvervet, eller hvor leasingaftalen blev indgået, fordi skaden er indtrådt der. Hvis det derimod fastslås, at forordningens artikel 7, nr. 2), er en blandet og en international bestemmelse, der også omfatter den nationale stedlige kompetence, er den kompetente ret ifølge Domstolens praksis retten ved offerets hovedsæde.

7. I denne sag blev de fem køretøjer, som søgsmålet vedrører, i alle tilfælde erhvervet (et af køretøjerne blev erhvervet ved en leasingaftale) i Córdoba [Spanien]. Selv om sagsøgerens hjemsted også er i Córdoba [Spanien], har

sagsøgte givet fremmøde i sagen, men har på intet tidspunkt rejst tvivl om nærværende rets stedlige kompetence, og dermed må det fastslås, at sagsøgte stiltiende har accepteret retten i Madrid som kompetent ret (LEC's artikel 56).

På denne baggrund har nærværende ret, som har kompetence til at afgøre det omstridte spørgsmål, besluttet at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål [udelades].

FOR DET FJERDE. I forbindelse med behandlingen af dette præjudicielle spørgsmål [udelades] har sagens parter fremsat bemærkninger med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt det præjudicielle spørgsmål er relevant, [udelades].

FOR DET FEMTE. Sagsøgeren har den 4. december 2019 afgivet et indlæg med bemærkninger, [udelades]. **[Org. s. 8]**

RETLIGE BEMÆRKNINGER

FOR DET FØRSTE. Det præjudicielle spørgsmål

I artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (før artikel 234 EF og 177 EF) bestemmes følgende:

»Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål:

- a) om fortolkningen af traktaterne*
- b) om gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af Unionens institutioner, organer, kontorer eller agenturer.*

Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af medlemsstaterne, kan denne ret, hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålet.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses under en retssag ved en national ret, hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres, er retten pligtig at indbringe sagen for Domstolen [...]«.

For at kunne forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål er det nødvendigt [udelades], at EU-retten er relevant for den konkrete sag, som er blevet indbragt for den kompetente nationale ret, og at den finder anvendelse. Domstolen har i sin retspraksis gentagne gange defineret de to grundlæggende regler, hvorpå det retsfællesskab, som den Europæiske Union udgør, er baseret, nemlig princippet om direkte anvendelse af fællesskabslovgivningen i medlemsstaterne og princippet om forrang for national lovgivning (Domstolens dom i sag 26/62, Van Gend en Loos, sag 6/64, Costa mod ENEL, og sag 106/77, Simmenthal). **[Org. s. 9]**

Ifølge Domstolens dom af 20. oktober 2011 (C-396/09, Interedil SRL) er en national ret, som har gjort brug af den adgang, der er givet den ved artikel 267, stk. 2, TEUF, ved afgørelsen i hovedsagen bundet af fortolkningen af de omhandlede bestemmelser, som Domstolen har givet, og kan i givet fald undlade at anvende den højere rets vurderinger, hvis den i betragtning af denne fortolkning er af den opfattelse, at disse vurderinger ikke er i overensstemmelse med EU-retten som fortolket af Domstolen.

I denne forbindelse bør det bemærkes, at artikel 4a, stk. 1, i lov om det spanske retsvæsen (herefter »LOPJ«) bestemmer, at »Retter og domstole anvender EU-retten i overensstemmelse med Den Europæiske Unions Domstols praksis«.

[Udelades] [betragtninger vedrørende national ret]

FOR DET ANDET. Nærværende ret har kompetence til at afgøre spørgsmålene om international kompetence og, idet førstnævnte kompetence anerkendes, de spørgsmål om stedlig kompetence, som parterne har indbragt for den.

LOPJ's artikel 21 er affattet således: »Spanske civile domstole påkender søgsmål, som opstår på det spanske område, i overensstemmelse med bestemmelserne i de internationale traktater og konventioner, som Spanien har tiltrådt, EU-rettens bestemmelser og de spanske love«. LOPJ's artikel 22, litra d), har følgende ordlyd: »I mangel af udtrykkelige eller stiltiende værnetingsaftaler, og selv om sagsøgte ikke har hjemsted i Spanien, har de spanske domstole ligeledes kompetence: b) i forbindelse med forpligtelser uden for kontrakt, når skadetilføjelsen er foregået på det spanske område«. [Org. s. 10]

Den EU-retlige bestemmelse, som har forrang og finder direkte anvendelse i Spanien, hvis fortolkning der er rejst tvivl om [artikel 7, nr. 2), i forordning (EU) nr. 1215/2012], finder direkte anvendelse i denne sag med henblik på afgørelsen af indsigelsesspørgsmålet.

På baggrund af det ovenstående har retten truffet følgende

AFGØRELSE

I henhold til artikel 267 TEUF forelægges Den Europæiske Unions Domstol følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

Skal artikel 7, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område – idet det deri bestemmes, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat: »[...] i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå« – fortolkes således, at den kun fastlægger international kompetence hos retten i den medlemsstat, hvor dette sted befinder sig, således at der med henblik på fastlæggelse af den nationale ret,

der har stedlig kompetence i denne medlemsstat, henvises til nationale processuelle regler, eller skal den fortolkes som en blandet bestemmelse, der således direkte fastlægger såvel den internationale kompetence som den nationale stedlige kompetence, uden at der er behov for henvisninger til den nationale lovgivning?

[Udelades] [processuelle formaliteter]

ARBEJDS
DOKUMENT